

Bijlage VWO
2016

tijdvak 2

aardrijkskunde

Bronnenboekje

Opgave 1 – Globalisering in de special-effectsindustrie

bron 1

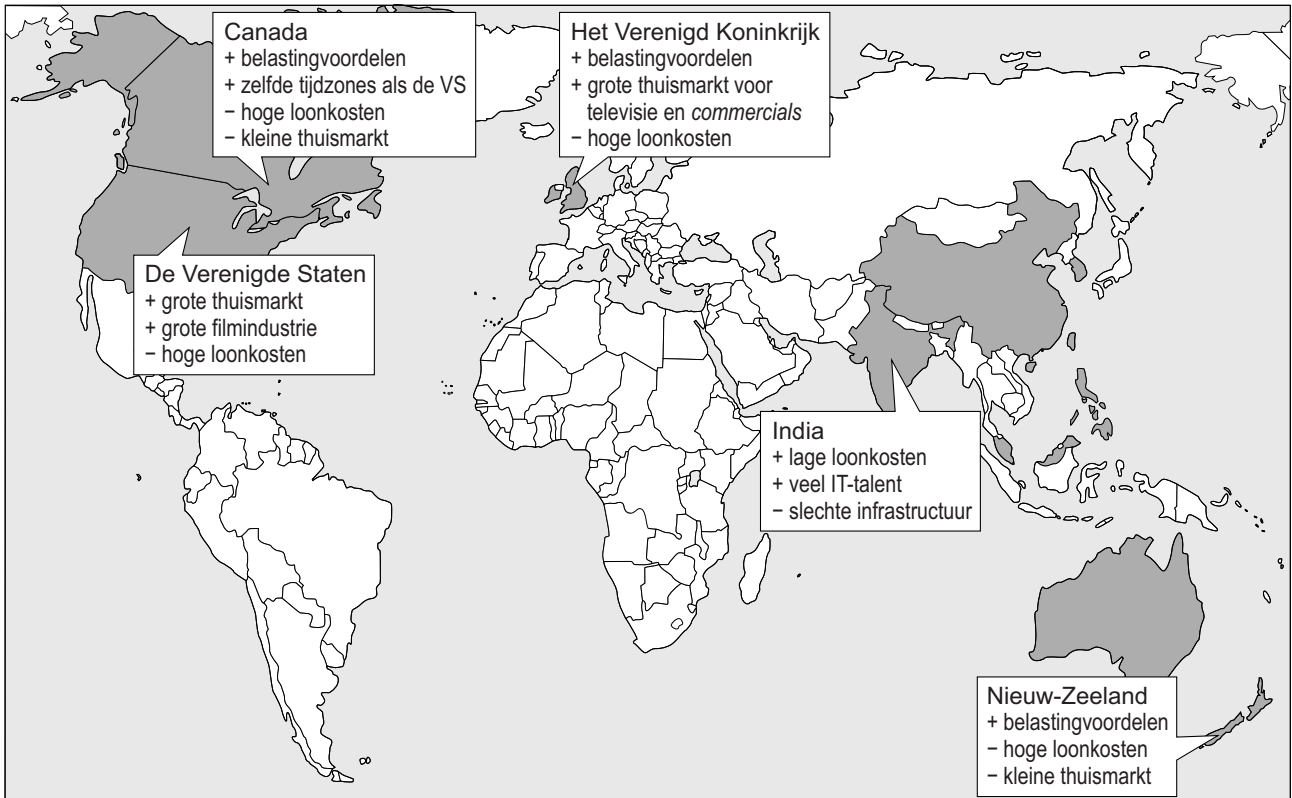
De special-effectsindustrie

In 1975 richtte George Lucas, een succesvolle filmproducent, het eerste special-effectsbedrijf op, Industrial Light & Magic (ILM) dat werd gevestigd in Los Angeles. Special effects worden gebruikt wanneer scènes of situaties in een film te gevaarlijk of onmogelijk te filmen zijn. In dat geval kunnen bepaalde optische, mechanische of digitale technieken toegepast worden.

In de beginjaren werkte men met poppen of schaalmodellen om special-effects te maken, maar de laatste vijftig jaar heeft de computer steeds meer werk overgenomen en zijn de effecten geperfectioneerd. De special-effectsindustrie in Los Angeles bevindt zich momenteel in een crisis. Het special-effectsbedrijf Rythm&Hues was bijvoorbeeld al failliet toen het een Oscar ontving voor de special-effects in de film Life of Pi uit 2013.

bron 2

Mondiale spreiding van de special-effectsindustrie

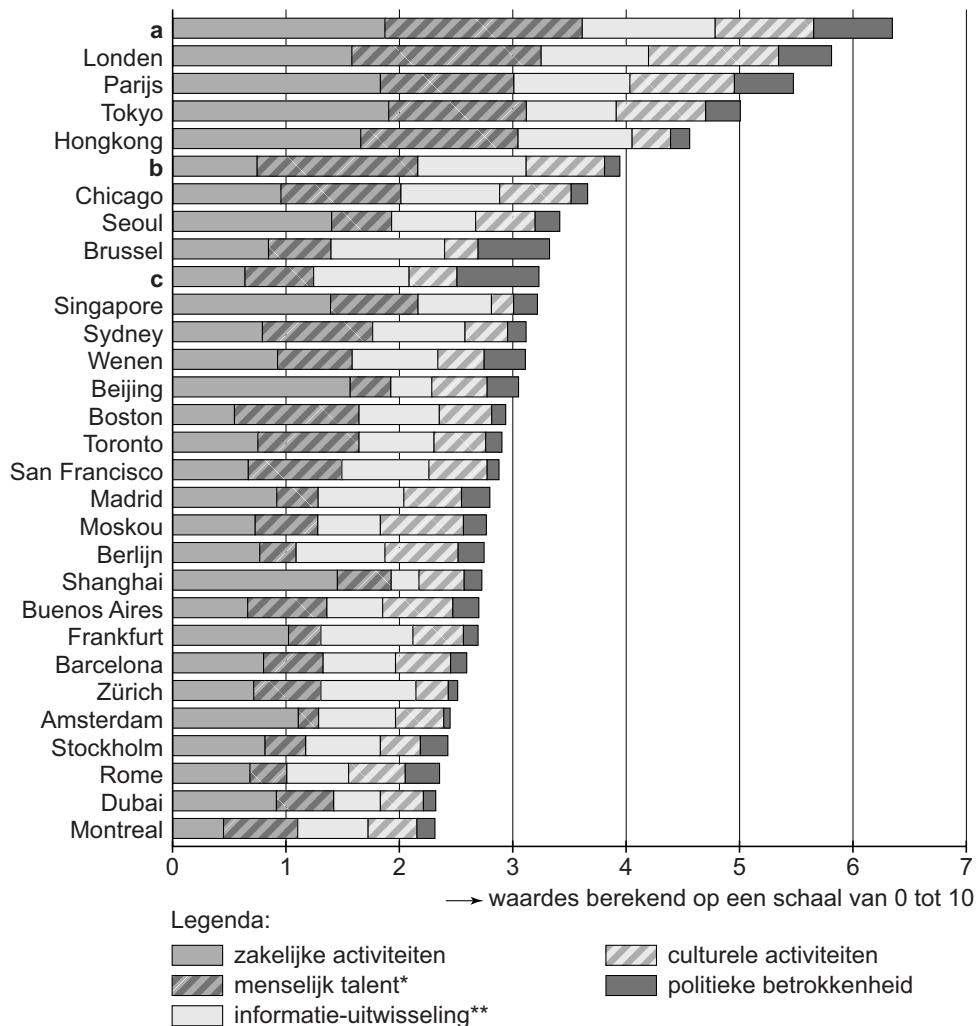
Legenda:

- landen waar de special-effectsindustrie is gevestigd
- + kenmerk dat special-effectsindustrie aantrekt
- kenmerk dat special-effectsindustrie afstoot

Opgave 2 – Een ranglijst van wereldsteden

bron 1

Top 25 van wereldsteden volgens A.T. Kearney (2012)

* **Menselijk talent:**

- de capaciteit om internationaal talent aan te trekken
- de kwaliteit van universiteiten en internationale scholen
- het aantal (buitenlandse) inwoners met een universitaire opleiding

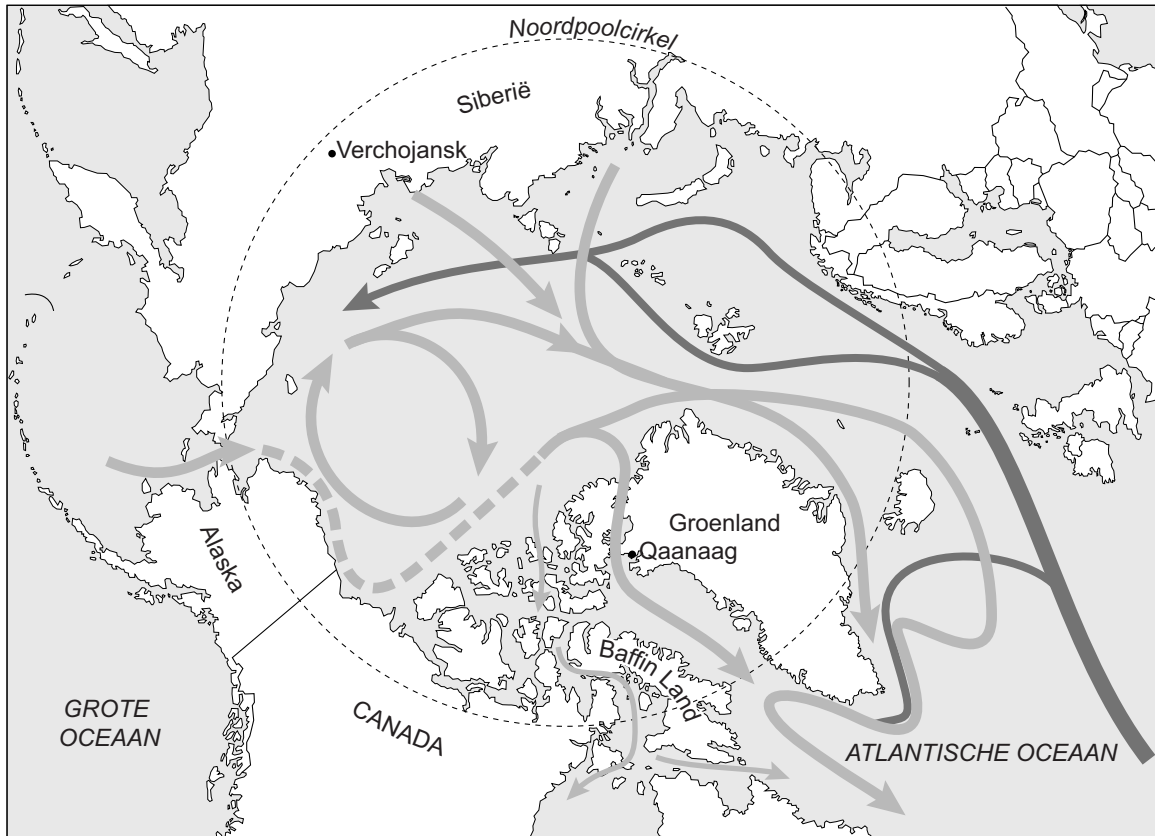
** **Informatie-uitwisseling:**

- het aantal internationale persbureaus en televisiestations
- de hoeveelheid internetgebruik

Opgave 3 – Klimaten en zee­stromen in het arctisch gebied

bron 1

Zee­stromen in het arctisch gebied

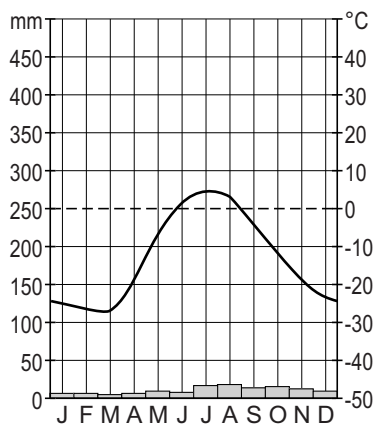
Legenda:

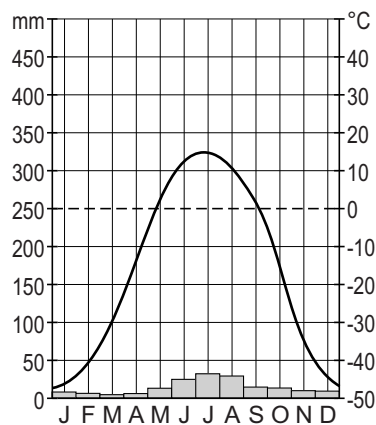
bron 2

Twee klimaat­grafieken

Klimaat­grafiek van Qaanaag

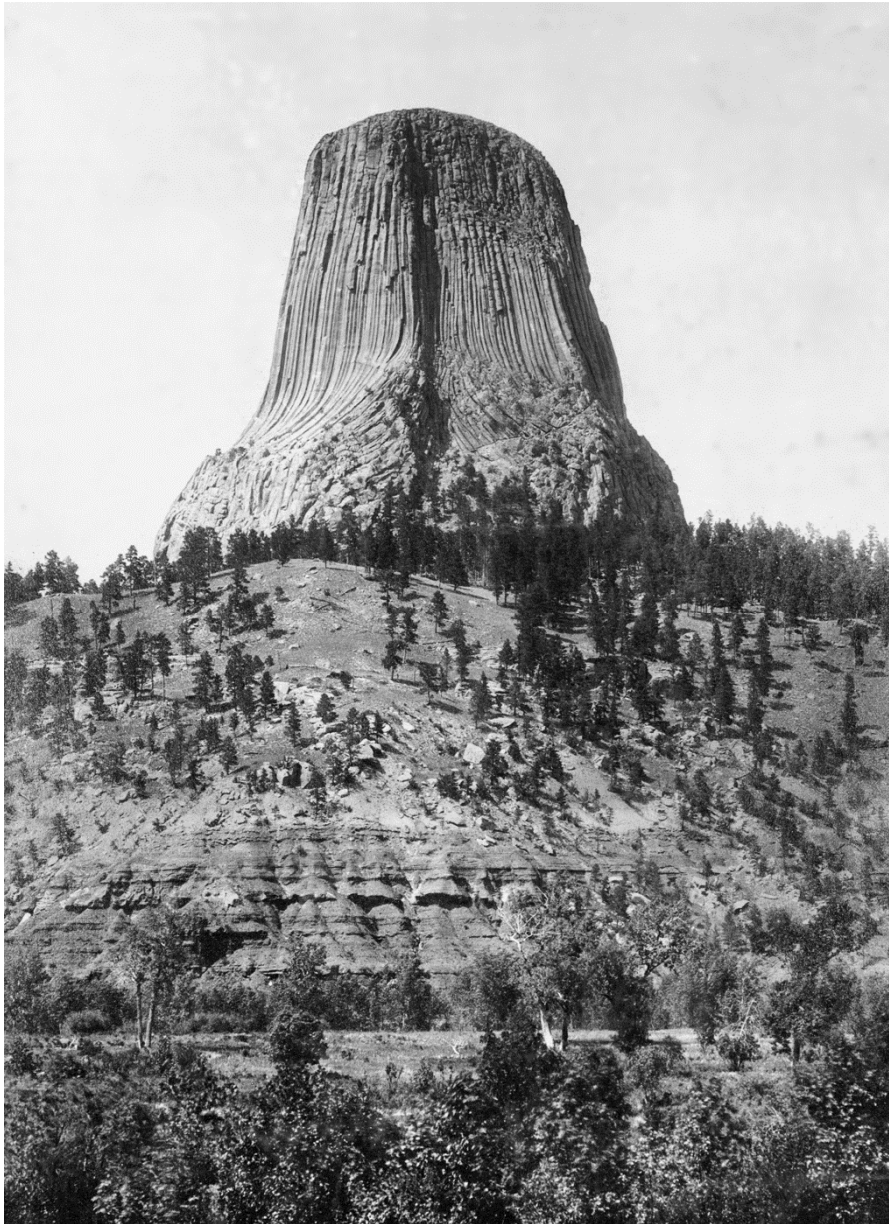
Klimaat­grafiek van Verchojansk

Opgave 4 – Devils Tower

bron 1

Devils Tower

Op de grens van South Dakota en Wyoming staat Devils Tower, een geïsoleerde rots die uitsteekt boven de graslanden van de Great Plains. De rots is 386 meter hoog. De top bevindt zich op 1.558 meter boven zeeniveau. Devils Tower bestaat uit een ander gesteente dan het zandsteen dat in de omgeving aan de oppervlakte ligt.

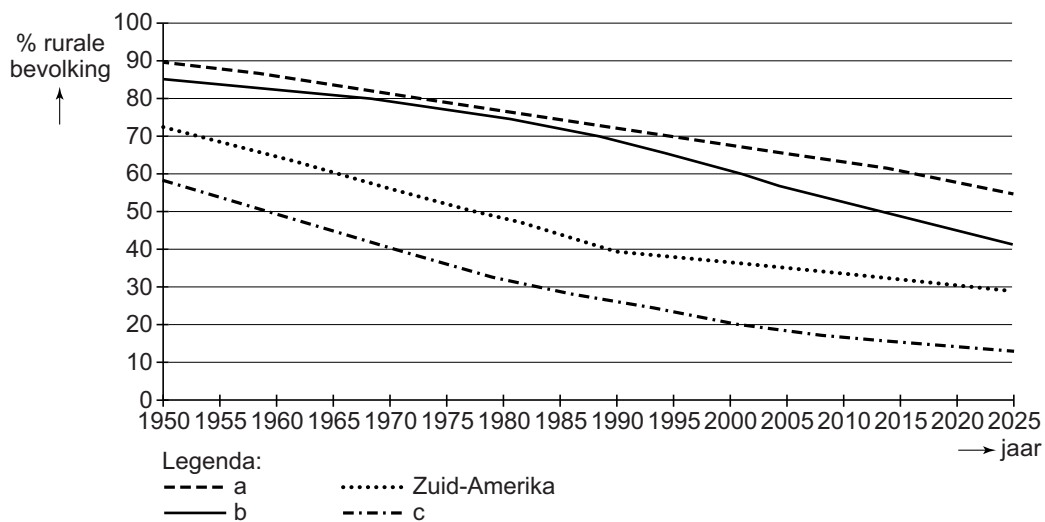
Het proces waarbij Devils Tower is ontstaan, is in een aantal stappen te beschrijven. De eerste stap daarbij was het opstijgen van magma richting het aardoppervlak.

150 kilometer ten zuidwesten van Devils Tower liggen de Black Hills, een klein gebergte waarvan de hoogste top 2.207 meter hoog is.

Opgave 6 – Demografische verschillen in Zuidoost-Azië

bron 1

Percentage rurale bevolking in vier macro-regio's

bron 2

Demografische gegevens van drie landen in Zuidoost-Azië (2013)

Netto migratiesaldo

a	+ 14,6 ‰
b	- 1,2 ‰
c	- 3,9 ‰

Aandeel 65-plussers

d	3,6 %
e	6,4 %
f	8,1 %

Opgave 7 – Grebbedijk, een superdijk?

bron 1

Mogelijke aanpassingen Grebbedijk

Rijkswaterstaat onderzoekt mogelijkheden om tussen Wageningen en Rhenen het overstromingsrisico van de Neder-Rijn te verkleinen. Hieronder staan twee mogelijkheden:

mogelijkheid 1

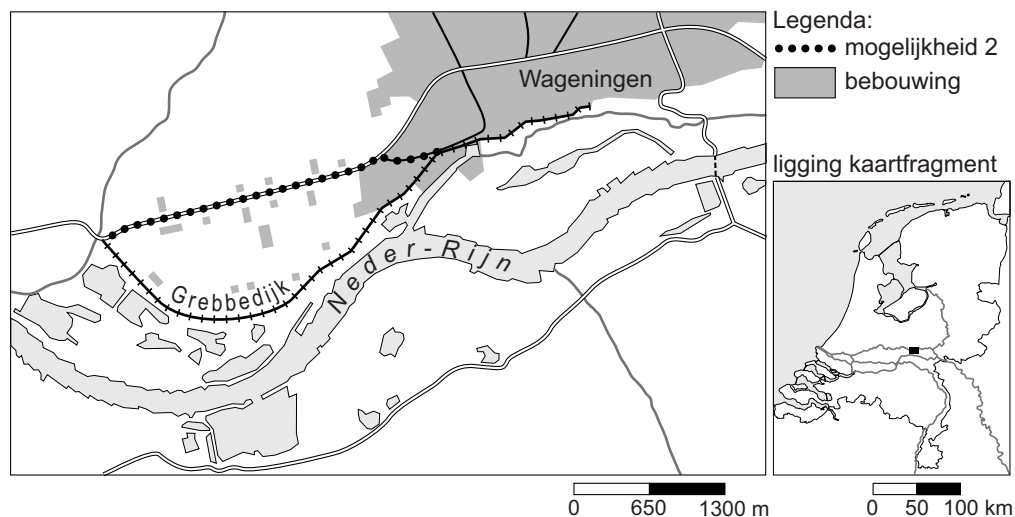
De Grebbedijk tussen Rhenen en Wageningen kan worden omgevormd tot een zogenaamde 'superdijk'. Zo'n 'superdijk' wordt extra sterk geconstrueerd, zodat een doorbraak onmogelijk is. Dit kan door bijvoorbeeld in de dijk een geo-textiel te verwerken. Door dit geo-textiel kan er tijdens hoogwater wel kwelwater vanaf de rivier onder de dijk stromen, maar er kan daarbij geen grond door het water verplaatst worden.

mogelijkheid 2

De dijk kan landinwaarts geplaatst worden. De locatie van deze nieuwe dijk staat aangegeven in bron 2.

bron 2

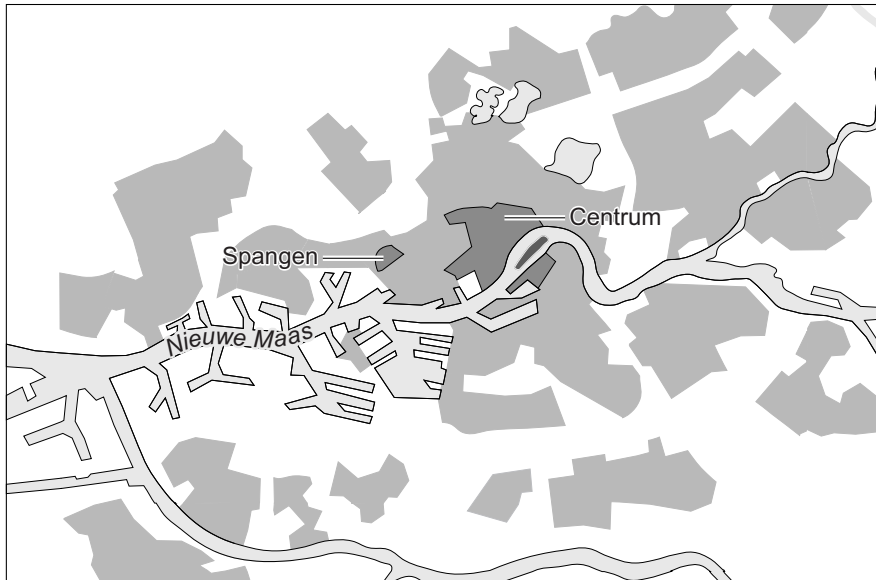
De Grebbedijk

Opgave 8 – De wijk Spangen

bron 1

Ligging van de wijk Spangen in Rotterdam

bron 2

Spangen, een modelwijk

De wijk Spangen in Rotterdam werd gebouwd tussen 1913 en 1922 en bestond uit ruim 3.000 woningen. De woningen waren klein, maar aan de woonomgeving was veel aandacht besteed. In het noorden van de wijk werd (naar Engels voorbeeld midden tussen de woningen) een voetbalstadion gebouwd: 'Het Kasteel' van voetbalclub Sparta. Tot ongeveer 1960 was Spangen een wijk waar veel ambtenaren, onderwijzers en hoger geschoolde arbeiders woonden. De inwoners voelden zich sterk verbonden met de wijk.

Vanaf ongeveer 1960 raakte de wijk stap voor stap in een negatieve spiraal: er was in toenemende mate sprake van verpaupering, onveiligheid, overlast en criminaliteit.

Vanaf 1982 vond stadsvernieuwing plaats in Spangen. Dit leidde echter niet tot het doorbreken van de negatieve spiraal. Na 2000 werden de meest beruchte woonblokken gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Andere verwaarloosde panden werden als zogenaamde 'kluswoningen' aangeboden. Deze woningen werden tegen zeer lage prijzen en onder strikte voorwaarden verkocht. De kopers moesten de woning op eigen kosten renoveren en waren verplicht om er zelf te gaan wonen.

bron 3

De wijk Spangen

Legenda:

■ bebouwing ■ privé groen (tuinen) ■ openbaar groen ■ water